

1. MORFOLOGIJA - ПРИДЕВСКИ СУФИКСИ

Наставци **-ки, -ски, -(и)ји, -ан, -ни, -ов (-ев), -ин, -љив** најчешћи су продуктивни придевски суфикси. Њиховим додавањем на готово сваку именицу може се направити придев. Који ће од њих када бити употребљен зависи од тешко објашњивих процеса, те је због тога најбоље запамтити најфреквентније случајеве напамет, па се на основу њих даље служити усвојеним знањем *по слуху*. Понекад је могуће начинити придеве истог или различитог значења од више наставака, а понекад је чак потребно додати два суфикса, један за другим.

Стави понуђене суфиксе уз одговарајућу именицу и тако начини придев*

(*Обрати пажњу на гласовне алтернације које се дешавају додавањем ових наставака. Понекад се придеви граде од неког кривог падежа именице, не од номинатива. Подједнако су правилни облици -ји и -ији).

зец _____, мајмун _____, соба _____,
кухиња _____, јабука _____, дете _____,
телефон _____, контакт _____, прозор _____, сто _____,
птица _____, пас _____, Београд _____,
болесник _____, посао _____, дим _____, виолина _____,
компјутер _____, аутомобил _____, Рус _____, рука _____,
пијаца _____, ливада _____, политика _____, вишња _____,
клима _____, звук _____, бука _____, миш _____,
вирус _____, месо _____, место _____, месар _____,
чај _____, коза _____, овца _____, лето _____, зима _____,
југ _____, око _____, уво _____, жена _____, муж _____,
Библија _____.

2. Допуните поређења:

_____ као дан, _____ као ветар, _____ као планина

3. ГЛАГОЛИ: ХОМОНИМИ, СИНОНИМИ, ИДИОМИ, ВРЕМЕНА, ВИДОВИ, ЗНАЧЕЊА

Изабери глагол по смислу и стави га у одговарајуће време*:

(*У неким случајевима могуће је употребити више глагола са списка)

радити (урадити, прорадити, порадити, израдити) (се)

правити (направити, поправити) (се)

бавити се (позабавити се)

обавити (обављати)

чинити (начинити, учинити) (се)

понашати се (понети се)

вршити, извршавати (извршити)

поступати (поступити)

спровести (спроводити)

извести (изводити)

спремати, припремати (спремити, припремити)

1. Не бих се ја тиме _____ да не морам. То ја због пара.
2. Већ дуже време тај видео-рикордер не _____, али ако хоћеш _____ га.
3. Ако не престанеш да _____ те гримасе, поплашићеш сву децу у парку.
4. Посластичари _____ колаче, они се тиме _____.
5. _____ смо савршен план: он ће да кува, а ми ћемо да једемо.

6. Једна ластва не _____ пролеће, али зато две ласте могу да _____ пуно малих ласта.
7. Не _____ се важан. Тек два месеца _____ а већ мислиш да си нека крупна зверка.
8. Живи већ три године код њих у гостима не _____ ништа.
9. Само га шутни и _____. Такви су ти стари телевизори - све на силу.
10. Неки студенти се _____ као мајмуни, али то не значи да се једног дана неће _____ озбиљним пословима.
11. Не знам како сте то _____, али откако сте се појавили телевизор више не _____.
12. Ништа ми се не _____ већ данима. Чим ме прође ово расположење _____ се тим послом.
13. Шта то _____? По твом понашању би се рекло да се _____ о нечем озбиљном.
14. Савић је званично запослен у Новом Саду, али заправо _____ на црно у Сомбору.
15. Војници нису _____ по правилима службе и зато су кажњени.
16. Очигледно је да су Ђинђићу криминалци _____ о глави већ дуго. У супротном не би _____ ово убиство.
17. Пази шта _____, овакво твоје понашање увек се може протумачити као да се _____ нечим сумњивим.
18. Они се нису лепо _____, али ви сте добро _____ што сте тако мирно реаговали.
19. Верује се да су пошто су _____ масакр, поједини злочинци _____ самоубиство.
20. Мени се _____ да имамо реалне шансе у реваншу. Михајловић је _____ чудо постигавши два гола у последњих пет минута.
21. Не, банка више не _____, али дођите сутра и (ми) _____ све што треба.
22. Зар вам се не _____ да сте мало претерали?
23. Скакачица је добро _____ двоструки салто, али је слабо ускочила у воду.
24. Иван није обућар, али уме да _____ ципеле.
25. С обзиром на то како су према њему _____ још је и добро прошао.
26. Очигледно је да овде полицајци не _____ своју дужност како треба. У супротном се не би тако _____.
27. Шта је _____!? _____ грудву и погодио професора у главу!?
28. Та агенција наводно _____ дезинсекцију и дератизацију, али мени се више _____ да се _____ неким другим пословима.
29. Ако пронађемо начина, _____ тај план у дело.
30. Та цура се _____ као кувана нога, а још се и _____ важна.
31. Шта нам лепо _____ за ручак?
32. Та књижара _____ до поноћи, али ми се _____ да се запослени _____ крајње нељубазно.
33. Нисмо се још _____ за пут, морамо још нешто да _____, сачекајте нас мало.
34. Откако _____ за власт, прилично се _____. Више није онако мршав.
35. Ма само ти се _____, они су, у ствари, јако фини људи.
36. Савезна влада решила је да _____ попис становништва следеће године. Попис ће бити _____ на целој територији наше земље без Косова.
37. Шта сте му то _____? Изгледа као да су га краве жвакале.
38. Шта да се _____? Он се _____ као скот и ту се ништа не може _____.
39. Данка и Тања су локале целе ноћи и тотално су се _____. Значи, опет сутра ништа неће _____.
40. У тој касарни _____ се обука за специјалце.
41. Кад год спремам испит, _____ све погрешно. _____ се да је најбоље излазити неспреман.
42. Свесни смо да смо _____ глупости и _____ се недолично, али обећајемо да ћемо се _____.
43. Не _____ се фин, сви знамо да си ти склон да _____ и најпоштенијег човека.
44. Ако не будеш _____ по упутству, немој да се чудиш што ти мобилни неће _____.
45. _____ ми само неки сендвич да поједем нешто на брзину.
46. Пазите како се _____ за столом и не _____ представу као што обично _____.

4. Замисли да су морепловци нашли нешто необично. Напишите о томе вест.

5. LEKSIKA: NESTANDARDNE REČI, KOLOKVIJALNI GOVOR I ŽARGON (1)

Zameni podvučenu reč odgovarajućom iz standardnog jezika.

Napomena:

U ovim primerima ima dosta i vulgarnih i manje poznatih reči koje možda ni neki lektori neće znati, a ne beleže ih ni rečnici osim onih specijalizovanih. Ipak, radeći sa studentima sa novijom literaturom, a posebno gledajući filmove, ispostavilo se da oni previše toga gube ne razumejući pojedine reči. Zbog toga je itekako preporučljivo da se upoznaju i sa ovim segmentom vokabulara.

Kupili bismo mi sve što treba, ali smo ostali bez **love**.

Kupili bismo mi sve što treba, ali smo ostali bez **para** (ili **novca**).

1. Bez **kinte** sam. Daj mi pozajmi 200 **dindži** do ponedeljka.
2. Vodio je **ribu** kod **matoraca** na večeru. **Ćale** je **odlepio**, a **kevi** se uopšte nije dopala.
3. Nisam imao kud jer je bio jači, morao sam da **palim**.
4. Čao, moram da **palim**, da stignem na poslednju **trolu**.
5. Ne **pali** ga toliko, **provaliće** da ga **ložiš**.
6. Cile **se žešće primio** na jednu **cupi**, ali ga je prošlo čim je **skapirao** da ona samo želi da mu se useli na **gajbu**.
7. Vlada i Dena su se toliko **ucirkali** (**uletvili**, **olešili**, **uradili**, **naroljali**, **urokali**, **usvinjili**, **ušikali**, **udesili**, **ušljemali**, **nalokali**, **usvirali**, **odvalili**) da nisu imali pojma šta rade.
8. Prvo ste **čekicali** dve **čuke**, a posle su vas još **ispeglali** neki **džukci**!?
9. **Smuvala** bi ona njega vrlo lako, ali on toliko **smara** da nije ni pokušala.
10. Je li, **frajeri**, jesmo rekli da nema **duvanja vutre** ovde?
11. **Riknuo sam** danas od **šljake**, ajde da se **divimo** sutra.
12. Ne **šljaka** mi mobilni. Zovi me na fiksni **fontele**.
13. Juče sam bila sa Sanjom u **šopingu**. Ona je **nabacila** nove **gilje** i **jašu**, a ja nisam našla ni **lone**.
14. **Riknuo** mu je miš pa uopšte ne može da koristi **mašinu**.
15. **Ljosnuo** sam već na pismenom.
16. Simu su **odrali** za struju.
17. Ja odoh nešto da **hasam**, a ti za to vreme **čekiraj mejl**.
18. Ala si se **picnuo**, ko da si krenuo na **sudar** s nekim **avionom od cave**.
19. Đole je **zakuntao** čim je zatovorio oči.
20. Malo ti je **mator fazon**; tome su se smejale naše **bakute** kad su bile **klinke**.
21. Ma nije on neko **mudo**, običan ulični **murkan**.
22. Pana je sad sitna **muvara**, mi jurimo **budže**.
23. **Odjebi!** Svima si **se popeo na tuki**.
24. Digla se velika **frka** oko toga.
25. Malo ga je uhvatila **frka**, ali prošlo ga je čim je izašao na **stejdž**.
26. Nema **frke**, vratićeš mi sutra.
27. Nimalo ga nije **blam**, a uopšte nije neki **kulov**.